

Власов Єгор Сергійович

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

Науковий керівник – ст. викладач Горлатова О.М.

ОСОБЛИВОСТІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ЖАРГОННОЇ ЛЕКСИКИ І СЛЕНГУ

Одним з актуальних питань українського перекладознавства й досі є питання перекладу жаргонної лексики. Адже жаргонізми – це слова, які використовуються певними соціальними чи об'єднаними загальними інтересами групами, які несуть таємний, незрозумілий для інших зміст. Через те, що українська мова розвивається в наш час дуже швидко, поповнюється новими лексемами, відбуваються запозичення з близькоспоріднених мов, а перекладознавцям стає важче встигати за такими інтенсивними процесами. Отже, немає однозначного погляду щодо вирішення цієї проблеми. Також у мовознавстві немає чіткого визначення поняття «сленг».

Жаргон – це різновид мови будь-якої групи людей, об'єднаних єдиною професією (жаргон пілотів, шахтарів, моряків), заняттям (жаргон спортсменів, колекціонерів) тощо. Жаргон – це свого роду мова в мові. Молодіжний жаргон часто називають сленгом (від англ. *slang*) або арго (від франц. *argot*).

Сленгізми належать до нелітературної лексики. Це слова дуже виразні, іронічні, вони служать для визначення предметів, про які говорять у повсякденні.

Молодіжний сленг відрізняється від інших тим, що сленгізми використовуються у спілкуванні людей однієї вікової категорії. Від звичайних слів вони відрізняються емоційно-експресивним забарвленням, досить часто несуть негативну оцінку, близькі до зниженої лайливої лексики, відрізняються «зацикленістю» на реаліях світу молоді.

Молодіжний сленг використовують між собою в невимушених, неофіційних умовах, тоді ніякого «забруднення» не відбувається. Те ж саме стосується і мови художньої літератури: коли сленгізми входять до неї як елементи мовної маски персонажа, це не викликає ніякого протесту, якщо робиться з тактом і естетично умотивовано.

Дослідження різних прошарків лексики є актуальним для теорії та практики перекладу. Великий інтерес для лінгвістів становить лексика, що виконує переважно експресивну функцію.

Один з відомих перекладачів В. Горчак зазначає, що питання використання ненормативної лексики у перекладах є дуже непростим, «бо надруковане слово за кордоном і надруковане слово у нас – це дуже різні речі».

Інший дослідник, Л. Білорозович, режисер дубляжу багатьох голлівудських фільмів, говорить, що ідея перекладу «без купюр» досить суперечлива. Для того, «щоб давати текст ненормативною лексикою необхідно володіти високим рівнем внутрішньої культури, бо інакше переклад перетвориться на епатажний набір нецензурної лексики».

Зараз, коли до літературного перекладу не висувається жодних цензурних умов, і перекладати можна як завгодно, виникає інша проблема. Перекладачі, боячись незграбної вульгарщини, стримуються від використання сленгової лексики у текстах своїх текстів. З іншого боку, дуже часто такі випадки саме незграбного, бездумного перекладу такої лексики без урахування великої кількості аспектів, що характеризують ту чи іншу лексичну одиницю, а саме семантики, сфери вживання, ступеня зниженості у мові оригіналу, ступеня експресії у конкретному предметі.

Перед тим, як узятися за переклад будь-якого іншого іншомовного автора, перекладач повинен точно встановити для себе стиль цього автора, систему його образів.

Під час проведення дослідження було встановлено, що сленг можна поділити на дві групи:

- вульгаризми (або лайливі слова);
- жаргонні слова та вирази, широко вживані у розмовному мовленні.

Сленгізми характеризуються яскраво вираженим фамільярним забарвленням, проте вживання таких лексем є допустимим, і складають ядро літературної мови.

Основні способи перекладу жаргонізмів та сленгу це:

1. Рівнозначний переклад сленгової лексики. Наприклад, під час перекладу словосполучення-жаргонізму «fast talker» – «базікало». Іменник базікало вдало передає зневажливу семантику словосполучення оригіналу і гарно вкладається.
2. Переклад зі зміною ступеня експресивності. Наприклад, відтворення подібного пейоративного словосполучення «tough guy prick» – «крутелик» репліки «Or some wannabe tough guy prick» – чи «псевдосправедливого крутелика» дещо нівелює емоційно-експресивне навантаження нестандартної одиниці в перекладі, що очевидно зумовлене потребою дотримання стилістичних норм, правил та культури рецепторів перекладу за рахунок уникання низької непристойної лексики.

Отже, переклад сленгізмів та жаргонів не даремно вважають однією з найскладніших частин перекладознавства, адже вони здатні перетворити речення в сильне, колоритне, емоційне, образне тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Березівська Е. Молодіжний сленг: формування і функціонування / Е. Березівська // Питання мовознавства. – 1996. - №3. – С. 32-41.
2. Слова, з якими ми всі зустрічалися. Тлумачний словник загального жаргону / [О. Єрмакова, Е. Земська, Р. Розіна]. – М., 1999. – 320 с.

3. Бондаренко К. Співвідношення сленгової лексики української та англійської мов: лексикографічний та перекладацький аспекти // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки / Збірник наукових праць. – Вип. 81(4). – С. 141 – 146.